МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
(для абітурієнтів, що провчилися рік за іншою спеціальністю у ХДАК для вступу на 2 рік навчання)

спеціалізація: «НАРОДНА ХОРЕОГРАФІЯ»

Комплексне фахове випробування проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання, вміння і навички для подальшої творчої діяльності в галузі хореографічного мистецтва.

Студенти, які обрали спеціалізацію "Народна хореографія", повинні мати специфічні творчі здібності, виявити відповідну фахову придатність, володіти професійними навичками виконання класичного танцю та інших танцювальних дисциплін відповідної спеціалізації; мати нахил до балетмейстерської діяльності, виявляти обізнаність з термінології і літератури за фахом, а також володіти необхідними знаннями в галузі суміжних мистецтв.

Під час випробування студент повинен виявити

***Знання*:**

- позицій рук, ніг, положень голови, корпусу, назв рухів класичного танцю, поз класичного танцю (малі та великі пози croisee, effacce та ecartee), I, II, III port de bras, temps lie parterre а також temps lie з port de bras, пози arabesques;
- правил виконання елементарних рухів класичного танцю: demi-plie, grand plie, battements tendus та його різновиди, battements tendus jetes та його різновиди, ronds de jambe parterre, rond de jambe en l'air у напрямках en dehors та en dedans, battements fondus, battements frappes, double battements frappes, battements releve lent та battements developpe, petits battements, grands battements jetes;
- методики виконання temps leve saute з I, II, V позицій, changement de pied, pas echappe на II позицію, pas assemble, petit pas jete, pas glissade, sissonne ferme, сценічний sissonne в I arabesque;
- основних положень ніг, рук, корпусу, голови та розташування виконавців у парах, характерних для Центральних областей України; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання (простий крок – вперед і назад, перемінний крок – вперед і назад, зальотний крок, бігунець, зальотний біг, тинок (маленький та високий), доріжки, упадання, припадання, вихилясник, вихилясник з угинанням, вірьовочка, голубці (низькі та високі), присядки (присядка – м'яч по VI та I позиціям, звичайна присядка з виносом ноги в сторону, присядка з почерговим виносом однієї ноги навхрест другої, бокова присядка, присядка – розтяжка, присядка – розніжка), припадання в повороті, обертас, дрібне переступання на місці – кружальце);
- основних положень ніг, рук, корпусу, голови та розташування виконавців у парах, характерних для Західного регіону України; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання: (основні танцювальні кроки, простий гуцульський біг, дрібні пересування на витягнутих ногах, боковий приставний крок, висока, тропіток, переступчик, чосанка, дробіток, гуцульський ключ, сверло, присядки (м’ячик, гайдук-круч), одиночні жіночі оберти, парні оберти);

- основних положень ніг, рук, корпусу, голови, характерних для російського народного танцю; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання (простий крок – з просуванням вперед та назад, перемінний крок – з просуванням вперед та назад, різновиди перемінного кроку, простий біг, біг з «молоточками», ковирялочка, маятник, моталочка, гармошка, припадання, вірьовочка, дрібні вистукування (сімейські дробі, «ключ», «подвійний ключ», подвійні дробі, дрібні удари з перескоком – одинарні, подвійні, потрійні), дрібні ходи («трилістник», боковий дрібний хід на півпальцях і т. д.), хлопушки, присядки (м'ячик по VI та I позиціям, з виносом ноги вперед, з виносом ноги вбік, присядка - розніжка, зі вскоком на півпальці та перескоком на підбори), жіночі обертання (обертас, російський біг, обертання зі стрибком по VI позиції і т.д.);
- основних положень ніг, особливостей постановки рук, корпусу голови, характерних для циганського (іспанського, угорського) народного танцю; основних танцювальних рухів, правил та особливостей національної манери їх виконання: циганський танець – крок з підскоком, крок з ковзним ударом, хід з оплеском, дрібушки, чечітки, плескачі, стрибки, голубці з пристукуванням, рухи зі спідницею, рухи з шалею, тремтіння плечей, опускання на одне або два коліна та ін.; угорський танець – крок з каблука, ключі, потрійні стрибки, плескачі та оплески оберти та ін.; іспанський танець – прості кроки, дрібні кроки, довгі кроки з підбивкою, кроки з підйомом ніг уперед, па де баск, балянсе, сисон па де бурре, глісад, ранверсе, оберти, сапатеадо, стрибки, опускання на коліна ін.
- основних жіночих та чоловічих танцювальних обертів, чоловічих трюків, характерних для українського, російського народних танців (або інших за власним вибором) (оберти на місці для дівчат – припадання в повороті, обертас, обертас з фуете, обертас з подвійним обертом, піруети з III позиції, піруети з VI позиції, кружальце (дрібне переступання на місці); оберти на місці для юнаків – кружальце, подвійні повітряні тури, піруети з II позиції, стрибки в обертанні по VI позиції; оберти з просуванням по діагоналі та по колу для дівчат – шене, тур ан дедан, голубці в обертанні, гліссад ан тур нан, тур де форс, російський біг; оберти з просуванням по діагоналі та по колу для юнаків – шене, голубці в обертанні, содебаск; чоловічі трюки – присядки-закладки, повзунці, млинок, підсічка, стрибок розніжка та ін.);
- особливостей виконання рухів танців, характерних для хореографії різних країн та народів: танці регіонів України (Слобожанщини, Центральних районів, Закарпаття, Поділля, Полісся, Волинь); Росії, Білорусії, Молдови, Угорщини, Болгарії, Сербії, танці країн Ближнього Сходу, кримських татар, циган, танці Іспанії, Грузії, Словаччини, країн Прибалтики;
- творчості Василя Авраменка, Павла Вірського їх балетмейстерської спадщини; Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П. Вірського, провідних колективів СНД та їх балетмейстерів; ансамблів танцю, ансамблів пісні і танцю та Державних народних хорів України, перших професорів хореографії в Україні; хореографічних конкурсів, фестивалів, оглядів;
- балетів М. Петіпа; реформи М. Фокіна в балетному мистецтві; значення «Російських сезонів» в Парижі для розвитку світового балетного мистецтва; хореографічних експериментів К. Голейзовського; творчої діяльності Л. Якобсона; специфіки балетмейстерського стилю Ю. Григоровича; зарубіжних балетмейстерів-експериментаторів XX ст.: Ж. Баланчіна, Р. Петі, М. Бежара; провідних балетмейстерів балетного театру України: І. Чістякова, В. Вронського, А. Шекеро, Г. Майорова; балетів М. Скорульского; сучасних балетмейстерів та провідних танцівників балетних театрів України, Росії та країн СНД; балетних композиторів XIX-XX ст.;

- основних елементів класичного екзерсису, їх послідовності; фізичних даних, необхідних танцівникам; літератури з хореографії; основних вимог до керівника хореографічного колективу; аматорського хореографічного мистецтва та його значення; значення хореографічного мистецтва в естетичному вихованні;
- особливостей виконання рухів танців, характерних для хореографії різних країн та народів: танці регіонів України (Слобожанщина, Закарпаття, Поділля, Полісся, Волинь); Росії, Білорусії, Молдови, Угорщини, Болгарії, Сербії, танці країн Ближнього Сходу, Кримських татар, циган, танці Іспанії, Грузії, Словаччини, країн Прибалтики.

***Уміння*:**

- правильно тримати корпус, методично грамотно виконувати рухи класичного танцю, запам'ятовувати комбінації екзерсису; продемонструвати наявність необхідних професійних даних (виворітність, танцювальний крок, гнучкість та еластичність м'язів, суглобів ніг, рук та корпусу), зберігати aplomb (стійкість), демонструвати танцювальність під час виконання комбінацій класичного танцю;
- методично грамотно виконувати стрибки; координувати рухи рук та голови зі стрибками; запам'ятовувати комбінації запропоновані викладачем та виконувати комбінації музикально;
- методично грамотно, технічно, емоційно виразно та стилістично вірно виконувати танцювальні рухи, характерні для різних регіонів України, російського та циганського (іспанського, угорського) народних танців; координувати рухи ніг та рук; запам’ятати комбінації, запропоновані викладачем та виконувати їх музикально;
- визначати національну характерність, музичний розмір запропонованого музичного фрагменту; показати свої творчі здібності до створення танцювального фрагменту; з'єднувати рухи, характерні для відповідного танцю; створювати закінчену танцювальну імпровізацію, в якій взаємозв'язок рухів, малюнку та музики розкривали характер і національні стилістичні особливості запропонованого музичного фрагменту; уміти розкривати за допомогою поєднання музики та лексики, манери виконання, характер та національні, стилістичні особливості;
- надати інформацію про творчу діяльність видатних хореографів народно-сценічного танцю та діяльність професійних колективів народно-сценічного танцю, розповісти про найбільш відомі хореографічні заходи України та світу;
- надати точні назви відомих балетних спектаклів, назвати їх постановників та композиторів, охарактеризувати особливості творчої діяльності видатних хореографів, виконавців класичного танцю минулого часу та сьогодення та їх вплив на розвиток світового танцювального мистецтва;
- логічно та послідовно викласти інформацію, охарактеризувати особливості професійного та аматорського хореографічного мистецтва, аргументовано пояснити особистий вибір професії хореографа.

Творчий конкурс складається з двох етапів: **«Виконавська майстерність»** та **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва».**

Перший етап **«Виконавська майстерність»** передбачає:

–виконання екзерсису класичного танцю біля станка;

–виконання екзерсису класичного танцю на середині зали;

–виконання allegro (стрибків)

–виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для центральних, східних і західних областей України;

–виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для російського народного танцю;

–виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для циганського (іспанського, угорського) народного танцю (за вибором екзаменатора);

–демонстрація танцювальної техніки (власної та за завданням екзаменатора).

Другий етап **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва»** передбачає створення танцювальної імпровізації на запропонований музичний фрагмент народної або класичної мелодії і перевірку загальнокультурного та теоретичного рівня підготовки Студентів, а саме:

- знань історії та сьогодення народно-сценічного танцю;
- знань історії та сьогодення балетного танцю;
- знань хореографічного мистецтва сучасності;
- знань методичних аспектів хореографічної освіти.

Створена імпровізація на певний музичний фрагмент повинна базуватися на танцювальній лексиці запропонованої національності та відповідати її характеру та манері виконання.

Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожний етап творчого конкурсу: за перший етап «Виконавська майстерність» – від 100 до 200 балів; за другий етап «Основи теорії та історії хореографічного мистецтва» – від 100 до 200 балів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балет : энциклопедия / за ред. Ю. Н. Григоровича. – М. : Совет. энцикл., 1981.
2. Барышникова, Т. Азбука хореографии: / Т. Барышникова – М. : Айрис-Пресс. Рольф; Серия: Внимание: дети, 1999.
3. Бахрушин Ю. История русского балета: учеб. пособие / Ю. Бахрушин – М. : Просвещение, 1977. – 287 с.
4. Блок Л.Д. Классический танец: История и современность / Л.Д. Блок. — М. : Искусство, 1987. — 556 с.
5. Ваганова А. Я. Основы классического танца: учеб. пособие / А. Я. Ваганова. – 6-е изд. – СПб. : Лань, 2000. – 192 с.
6. Василенко, К. Лексика українського народно-сценічного танцю : навч. посібник / К. Василенко. – К. : Мистецтво, 1996. – 494 с.
7. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю / В.М. Верховинець. – 5-те вид., доп. – К. : Муз. Україна, 1990 . – 150 с.
8. Ги Дени. Все танцы / Денни Ги, Дассвиль Люк. – К.: Музична Україна, 1987.
9. Голейзовский К. Образы русской народной хореографии / К. Голейзовский. – М. : Искусство, 1980. – 267 с.
10. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю. Посібник. Частина перша / Є. Зайцев. – К. : Мистецтво, 1975. – 224 с.
11. Захаров Р. Записки балетмейстера / Р.В. Захаров. – М.: Мистецтво, 1976.
12. Климов А.А. Русский народный танец. Вып. 1. Север России: учеб. пособие / А.А. Климов. – М. : МГУК, 1996. – 40 с.
13. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії / Б. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2009. – 200 с.
14. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво. Зб. статей / Б. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2008. – 224 с.
15. Красовская В. История русского балета: учеб. пособие / В. Красовская. – Л. : Искусство, 1978. – 231 с.
16. Красовская В. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: От истоков до середины XVIII века / В. Красовская. – Л. : Искусство, 1979. – 295 с.

17. Пасютинская В. Волшебный мир танца / В. Пасютинская. – М. : Просвещение, 1985. – 223 с.
18. Смирнов И. Искусство балетмейстера / И. Смирнов. – М. : Искусство, 1968.
19. Тарасов Н. И. Классический танец. Школа мужского исполнительства [Текст] / Н. Тарасов. — 2-е изд., испр. и доп. – М. : Искусство, 1981. — 479 с.
20. Ткаченко Т. Народный танец / Т Ткаченко. – М. : Искусство, 1967. – 656 с.
21. Худеков С. Н. Всеобщая история танца [Текст] / С. Н. Худеков. — М. : ЭКСМО, 2009. — 607 с.
22. Цвєткова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. [Текст] : Підручник. / Л.Ю. Цвєткова. – К.: Альтерпрес, 2005. – 324 с., іл.
23. Чепалов О.І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : моногр. / О. Чепалов. – Х. : ХДАК, 2007. – 343 с.
24. Шереметьевская Н. Танец на эстраде / Н. Шереметьевская. – М., 1985.
25. Шкурко Т. Танцевально-экспрессивный тренинг / Т. Шкурко. – СПб., 2003.

Відповідальний за випуск Б.М. Колногузенко

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
(для абітурієнтів, що провчилися рік за іншою спеціальністю у ХДАК для вступу на 2 рік навчання)

спеціалізація: «СУЧАСНА ХОРЕОГРАФІЯ»

Комплексне фахове випробування проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання, вміння і навички для подальшої творчої діяльності в галузі хореографічного мистецтва.

Студенти, які обрали спеціалізацію "Сучасна хореографія", повинні мати специфічні творчі здібності, виявити відповідну фахову придатність, володіти професійними навичками виконання класичного танцю та інших танцювальних дисциплін відповідної спеціалізації; мати нахил до балетмейстерської діяльності, виявляти обізнаність з термінології і літератури за фахом, а також володіти необхідними знаннями в галузі суміжних мистецтв.

Під час випробування Студент повинен виявити

***Знання*:**

- позиції рук, ніг, положення голови, назв рухів класичного танцю, правил виконання елементарних рухів класичного танцю: demi-plie, grand plie, battements tendus та його різновиди, battements tendus jetes та його різновиди, ronds de jambe parterre, rond de jambe en l'air у напрямках en dehors та en dedans, battements fondus, battements frappes, double battements frappes, battements releve lent та battements developpe, petits battements, grands battements jetes;
- положення корпусу (en face, epaulement), поз класичного танцю (малі та великі пози croisee, effacce та ecartee), I, II, III port de bras, temps lie parterre а також temps lie з port de bras, пози arabesques;
- методики виконання temps leve saute з I, II, V позицій, changement de pied, pas echappe на II позицію, pas assemble, petit pas jete, pas glissade, sissonne ferme, сценічний sissonne в I arabesque.
- принципів ізоляції окремих центрів тіла, засобів координації рухів: принцип імпульсу та управління; види рівнів виконання рухів: основні (стоячи, навколішках, сидячи, лежачи) та акробатичні (стойка на руках, “берізка”, міст, півміст, шпагат); засоби пересування у просторі: горизонтальний, вертикальний;
- основних положень ніг, рук, корпусу, голови, базових рухів та засобів їх сполучення, принципів та особливостей виконання, характерних для сучасного танцю, модерн-танцю та джаз-танцю; термінологію та поняття контракшен, реліз, поза колапса, ізоляція, поліцентрія, координація;
- основних та акробатичних видів обертів та стрибків, простих і складних гімнастичних і акробатичних елементів: щпагат, стійка на руках, колесо, міст, циркуль, переворот;
- особливостей виконання рухів сучасних популярних танців, відмінних рис та специфіки виконання модерн-танцю, джаз-танцю та контемпорарі;
- балетів М. Петіпа; реформи М. Фокіна в балетному мистецтві; значення «Російських сезонів» в Парижі для розвитку світового балетного мистецтва; хореографічних експериментів К. Голейзовського; творчої діяльності Л. Якобсона; специфіки

балетмейстерського стилю Ю. Григоровича; зарубіжних балетмейстерів-експериментаторів XX ст.: Ж. Баланчіна, Р. Петі, М. Бежара; провідних балетмейстерів балетного театру України: І. Чістякова, В. Вронського, А. Шекеро, Г. Майорова; балетів М. Скорульского; сучасних балетмейстерів та провідних танцівників балетних театрів України, Росії та країн СНД; балетних композиторів XIX-XX ст.;

- напрямків та стилів сучасного танцю, відомих колективів, видатних танцівників, педагогів, балетмейстерів модерн-танцю, джаз-танцю та контемпорарі; історії розвитку сучасного танцю протягом XX ст.; сучасних музичних течій, стилів, напрямків; відомих сучасних композиторів та їх творів;
- провідних хореографічних колективів України та їх балетмейстерів; хореографічних конкурсів, фестивалів, оглядів (всеукраїнських та міжнародних);
- основних елементів класичного екзерсису, їх послідовності; фізичних даних, необхідних танцівникам; літератури з хореографії; основних вимог до керівника хореографічного колективу; аматорського хореографічного мистецтва та його значення; значення хореографічного мистецтва в естетичному вихованні.

***Уміння*:**

- правильно тримати корпус, методично грамотно виконувати рухи класичного танцю, запам'ятовувати комбінації екзерсису; продемонструвати наявність необхідних професійних даних (виворітність, танцювальний крок, гнучкість та еластичність м'язів, суглобів ніг, рук та корпусу), зберігати aplomb (стійкість), демонструвати танцювальність під час виконання комбінацій класичного танцю;
- методично грамотно виконувати стрибки; координувати рухи рук та голови зі стрибками; запам'ятовувати комбінації запропоновані викладачем та виконувати комбінації музикально;
- ізолювати окремі центри тіла, скоординувати під час рушення 2-3 ареали, виконувати рушення ізольованих центрів в паралельному та опозиційному напрямах, використовувати принципи поліцентрії та поліритмії; не втрачаючи рівноваги вільно та легко рухатись у просторі, використовуючи різні напрямки та ракурси, основні та акробатичні рівні, послідовну зміну рівнів (стрибки, перекати, падіння);
- дотримуючись основних стилістичних ознак, емоційно виразно виконувати танцювальні комбінації різних напрямків сучасного популярного танцю, відчувати характер, стиль та манеру виконання танцювальних рухів;
- методично досконало та емоційно виразно виконувати запропоновані танцювальні комбінації, дотримуючись характерних особливостей стилю та манери виконання джаз-танцю або модерн-танцю;
- використовувати професійні фізичні дані, грамотно виконувати прості і складні гімнастичні та акробатичні елементи, найскладніші танцювальні рухи;
- визначати стиль, характер та музичний розмір запропонованого музичного фрагменту; показати свої творчі здібності до створення танцювального фрагменту; з’єднувати рухи, характерні для відповідного танцю; створювати закінчену танцювальну імпровізацію, в якій взаємозв’язок рухів, малюнку та музики розкривали характер і стилістичні особливості запропонованого музичного фрагменту; уміти розкривати за допомогою поєднання музики та лексики, манери виконання хореографічний образ;
- надати точні назви відомих балетних спектаклів, назвати їх постановників та композиторів, охарактеризувати особливості творчої діяльності видатних хореографів, виконавців класичного танцю минулого часу та сьогодення та їх вплив на розвиток світового танцювального мистецтва;

- охарактеризувати брейк, хіп-хоп, фанк, степ; надати порівняльну характеристику модерн-танцю, джаз-танцю та контемпорарі; розповісти про творчу діяльність видатних хореографів сучасного танцю;
- надати назви відомих хореографічних колективів України класичного, народного, сучасного, бального танців, охарактеризувати їх діяльність; розповісти про найбільш відомі хореографічні заходи України та світу;
- логічно та послідовно викласти інформацію, охарактеризувати особливості професійного та аматорського хореографічного мистецтва, аргументовано пояснити особистий вибір професії хореографа.

Творчий конкурс складається з двох етапів: **«Виконавська майстерність»** та **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва».**

Перший етап **«Виконавська майстерність»** передбачає:

– виконання екзерсису класичного танцю біля станка;

– виконання екзерсису класичного танцю на середині зали;

– виконання allegro (стрибків)

–виконання комбінацій на координацію та переміщення в просторі;

–виконання танцювальних комбінацій посередині зали з різних напрямів сучасного популярного танцю;

–виконання танцювальних комбінацій джаз-танцю та модерн-танцю;

–демонстрація танцювальної техніки (власної та по завданню екзаменатора).

Другий етап **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва»** передбачає створення танцювальної імпровізації на запропонований музичний фрагмент сучасної або класичної мелодії і перевірку загальнокультурного та теоретичного рівня підготовки Студентів, а саме:

- знань історії та сьогодення балетного театру;
- знань напрямків і стилів сучасної хореографії;
- знань хореографічного мистецтва сучасності;
- знань методичних аспектів хореографічної освіти.

Створена імпровізація повинна відображати стиль та характер певного музичного фрагменту і базуватись на лексиці відповідного напряму сучасної хореографії.

Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожний етап творчого конкурсу: за перший етап «Виконавська майстерність» – від 100 до 200 балів; за другий етап «Основи теорії та історії хореографічного мистецтва» – від 100 до 200 балів.

Студенти, які отримали під час творчого конкурсу хоча б за один етап менше 124 балів, до участі в конкурсі щодо зарахування на денну або заочну форми навчання не допускаються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балет : энциклопедия / за ред. Ю. Н. Григоровича. – М. : Совет. энцикл., 1981.
2. Барышникова, Т. Азбука хореографии / Т. Барышникова – М. : Айрис-Пресс. Рольф; Серия: Внимание: дети, 1999.
3. Бахрушин Ю. История русского балета : учеб. пособие / Ю. Бахрушин – М. : Просвещение, 1977. – 287 с.
4. Бежар М. Мгновения в жизни другого / Морис Бежар. – М., 1989.
5. Блок, Л.Д. Классический танец: История и современность / Л.Д. Блок. — М. : Искусство, 1987. — 556 с.

6. Ваганова, А. Я. Основы классического танца: учеб. для высш. и сред. учеб. заведений искусства и культуры / А. Я. Ваганова. – 6-е изд. – СПб. : Лань, 2000. – 192 с.
7. Васильева Т. Секрет танца / Т. Васильева. – С-П.: ТОО «Диамант», 1997.
8. Ги Дени. Все танцы / Дени Ги, Дассвиль Люк: - К.: Музична Україна, 1987.
9. Дункан А. Танец будущего. Моя жизнь / А.Дункан – К.: Наука, 1986.
10. Еремина М. Роман с танцем / М. Еремина. – К. : ТОВ ТФ «Сузір'я», 1998. – 252 с.
11. Захаров Р. Записки балетмейстера / Р. Захаров.– М.: Мистецтво, 1976.
12. Колмир Д.Л. Становление джаза [Текст] : / Д.Л. Колмир – М.: Искусство, 1964.
13. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії / Б. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2009.
14. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво. Зб. статей / Б. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2008. – 224 с.
15. Красовская В. История русского балета: учеб. пособие / В. Красовская. – Л. : Искусство, 1978. – 231 с.
16. Красовская, В. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: От истоков до середины XVIII века / В. Красовская. – Л. : Искусство, 1979. – 295 с.
17. Луценко Л.С. Хореографічна підготовка в акробатичному рок-н-ролі / Л.С Луценко.- Х., 2001.
18. Никитин В. Ю. Модерн-джаз танец: История. Методика. Практика / В.Ю. Никитин. — М. : ГИТИС, 2000. — 440 с.
19. Полятков С. Основы современного танца / С. Полятков. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. – 80 с.
20. Спортивная акробатика**:** Учебник / Под ред. В.П. Коркина - М.: Физкультура и спорт, 1981.- 238 с.
21. Тарасов Н. И. Классический танец. Школа мужского исполнительства [Текст] / Н. Тарасов. — 2-е изд., испр. и доп. – М. : Искусство, 1981. — 479 с.
22. Фокин М.М. Против течения / М.М. Фокин -Л.: Искусство, 1981.
23. Худеков С. Н. Всеобщая история танца [Текст] / С. Н. Худеков. — М. : ЭКСМО, 2009. — 607 с.
24. Цвєткова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. [Текст] : Підручник. / Л.Ю. Цвєткова. – К.: Альтерпрес, 2005. – 324 с., іл.
25. Чепалов О.І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : моногр. / О. Чепалов. – Х. : ХДАК, 2007. – 343 с.
26. Шереметьевская Н. Танец на эстраде / Н. Шереметьевская - М., 1985.
27. Шереметьевская Н.Е. Прогулка в ритмах степа / Н. Шереметьевская - М., 1996.
28. Шкурко Т. А. Танцевально-экспрессивный тренинг / Т.А. Шкурко – СПб., 2003.

Відповідальний за випуск Б.М. Колногузенко

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
(для абітурієнтів, що провчилися рік за іншою спеціальністю у ХДАК для вступу на 2 рік навчання)

спеціалізація: «БАЛЬНА ХОРЕОГРАФІЯ»

Комплексне фахове випробування проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання, вміння і навички для подальшої творчої діяльності в галузі хореографічного мистецтва.

Студенти, які обрали спеціалізацію "Бальна хореографія", повинні мати специфічні творчі здібності, виявити відповідну фахову придатність, володіти професійними навичками виконання класичного танцю та інших танцювальних дисциплін відповідної спеціалізації; мати нахил до балетмейстерської діяльності, виявляти обізнаність з термінології і літератури за фахом, а також володіти необхідними знаннями в галузі суміжних мистецтв.

Під час випробування Студент повинен виявити

***Знання*:**

- позиції рук, ніг, положення голови, назв рухів класичного танцю, правил виконання елементарних рухів класичного танцю: demi-plie, grand plie, battements tendus та його різновиди, battements tendus jetes та його різновиди, ronds de jambe parterre, rond de jambe en l'air у напрямках en dehors та en dedans, battements fondus, battements frappes, double battements frappes, battements releve lent та battements developpe, petits battements, grands battements jetes;
- положення корпусу (en face, epaulement), поз класичного танцю (малі та великі пози croisee, effacce та ecartee), I, II, III port de bras, temps lie parterre а також temps lie з port de bras, пози arabesques;
- методики виконання temps leve saute з I, II, V позицій, changement de pied, pas echappe на II позицію, pas assemble, petit pas jete, pas glissade, sissonne ferme, сценічний sissonne в I arabesque.
- основних положень ніг, рук, корпусу, голови та положення виконавців в парах, характерних для танців латиноамериканської програми рівня складності student; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей, манери їх виконання: танець Румба – кукарача, альтернативний хід уперед, прогресивні кроки, кроки вперед (як для партнерки так для партнера), кроки назад, послідовність кроків вперед, послідовність кроків назад, основний хід, клюшка, спот оберт ліворуч, спот оберт праворуч, чек із відкритої контрпроменадної позиції (Нью – Йорк), рука у руці, оберт ліворуч, оберт праворуч, праворуч топ, близький хіп твіст; танець Самба – «баунс», основний хід з правої стопи, з лівої стопи, прогресивний основний хід, самба віск ліворуч та праворуч, променад ний самба хід, самба хід на місці, роки в близький постановці у парі з правої та лівої ноги, оберт ліворуч, корте джака, ботафого з просуванням; танець Пасодобль – променадна та контрпроменадна позиція, апель, основний хід, сюр пляс, шасе праворуч, ліворуч, вісімка, атака, розходження; танець Ча-Ча-Ча – шасе ліворуч, лок уперед, назад, зміна форми ча-ча-ча шасе, хіп твіст шасе, рахунок гуапача, тайм степ, близький основний хід, відкритий основний хід, вепр, клюшка, рука у руці; танець Джайв – джайв шасе, променад на позиція, джайв шасе ліворуч, праворуч, основний хід на місці, у позиції фоловей ,зміна місць з права

на ліво, з подвійним спіном, звено, зміна рука за спиною, хлист, променадні кроки, американський спін;

- основних положень ніг, рук, корпусу, голови та положення виконавців в парах, характерних для танців європейської програми; назв основних танцювальних рухів, правил та особливостей манери їх виконання: танець – Повільний вальс закрита зміна, правий оберт, лівий оберт, спін поворот праворуч, віск, шасе; танець Фокстрот – перо, потрійний шаг, лівий оберт (включно фініш – перо), закритий імпітус в фініш перо; танець Квикстеп – четвертний оберт праворуч, правий оберт, правий оберт з хезітейшн, правий півот поворот, правий спін поворот, прогресивне шасе, шасе лівий поворот, лок вперед;
- особливостей виконання рухів танців латиноамериканської та європейської програми рівня складності student;
- балетів М. Петіпа; реформи М. Фокіна в балетному мистецтві; значення «Російських сезонів» в Парижі для розвитку світового балетного мистецтва; хореографічних експериментів К. Голейзовського; творчої діяльності Л. Якобсона; специфіки балетмейстерського стилю Ю. Григоровича; зарубіжних балетмейстерів-експериментаторів XX ст.: Ж. Баланчіна, Р. Петі, М. Бежара; провідних балетмейстерів балетного театру України: І. Чістякова, В. Вронського, А. Шекеро, Г. Майорова; балетів М. Скорульского; сучасних балетмейстерів та провідних танцівників балетних театрів України, Росії та країн СНД; балетних композиторів XIX-XX ст.;
- витоків та походження кожного танцю латиноамериканської та європейської програми; внеску Уолтера Лерда, Хью Говарда та Алекса Мура у розвиток бальних танців; провідних ансамблі, студій бального танцю, керівників та видатних професійних виконавців бального танцю латиноамериканської та європейської програми;
- провідних клубів бального танцю України та їх тренерів; відомих колективів народного танцю, сучасного танцю; конкурсів, фестивалів, оглядів з хореографічного мистецтва;
- основних елементів класичного екзерсису, їх послідовності; фізичних даних, необхідних танцівникам; літератури з хореографії; основних вимог до керівника хореографічного колективу; аматорського хореографічного мистецтва та його значення; значення хореографічного мистецтва в естетичному вихованні.

***Уміння*:**

- правильно тримати корпус, методично грамотно виконувати рухи класичного танцю, запам'ятовувати комбінації екзерсису; продемонструвати наявність необхідних професійних даних (виворітність, танцювальний крок, гнучкість та еластичність м'язів, суглобів ніг, рук та корпусу), зберігати aplomb (стійкість), демонструвати танцювальність під час виконання комбінацій класичного танцю;
- методично грамотно виконувати стрибки; координувати рухи рук та голови зі стрибками; запам'ятовувати комбінації запропоновані викладачем та виконувати комбінації музикально;
- методично грамотно, технічно, емоційно виразно та стилістично вірно виконувати танцювальні рухи, характерні для танців латиноамериканської та європейської програм;
- визначати стиль, характер та музичний розмір запропонованого музичного фрагменту; показати свої творчі здібності до створення танцювального фрагменту; з’єднувати рухи, характерні для відповідного танцю; створювати закінчену танцювальну імпровізацію, в якій взаємозв’язок рухів, малюнку та музики розкривали характер і стилістичні особливості запропонованого музичного фрагменту; уміти розкривати за допомогою поєднання музики та лексики, манери виконання хореографічний образ;

- надати точні назви відомих балетних спектаклів, назвати їх постановників та композиторів, охарактеризувати особливості творчої діяльності видатних хореографів, виконавців класичного танцю минулого часу та сьогодення та їх вплив на розвиток світового танцювального мистецтва;
- надати інформацію про творчу діяльність видатних хореографів, професійних виконавців бального танцю України та світу;
- надати назви відомих хореографічних колективів України народного, сучасного, бального танців, охарактеризувати їх діяльність; розповісти про найбільш відомі хореографічні заходи України та світу;
- логічно та послідовно викласти інформацію, охарактеризувати особливості професійного та аматорського хореографічного мистецтва, аргументовано пояснити особистий вибір професії хореографа.

Творчий конкурс складається з двох етапів: **«Виконавська майстерність»** та **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва».**

Перший етап **«Виконавська майстерність»** передбачає:

– виконання екзерсису класичного танцю біля станка;

– виконання екзерсису класичного танцю на середині зали;

– виконання allegro (стрибків);

–виконання основних рухів та танцювальних комбінацій, характерних для танців латиноамериканської та європейської програм;

–демонстрація танцювальної техніки (власної та по завданню екзаменатора).

Другий етап **«Основи теорії та історії хореографічного мистецтва»** передбачає створення танцювальної імпровізації на запропонований музичний фрагмент мелодії з десяти танців європейської та латиноамериканської програм і перевірку загальнокультурного та теоретичного рівня підготовки Студентів, а саме:

- знань історії та сьогодення бального танцю;
- знань історії та сьогодення балетного театру;
- знань хореографічного мистецтва сучасності;
- знань методичних аспектів хореографічної освіти.

Створена імпровізація повинна відображати стиль та характер певного музичного фрагменту і базуватись на лексиці відповідного танцю з європейської або латиноамериканської програми.

Оцінка виставляється за 100-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів) за кожний етап творчого конкурсу: за перший етап «Виконавська майстерність» – від 100 до 200 балів; за другий етап «Основи теорії та історії хореографічного мистецтва» – від 100 до 200 балів.

Студенти, які отримали під час творчого конкурсу хоча б за один етап менше 124 балів, до участі в конкурсі щодо зарахування на денну або заочну форми навчання не допускаються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балет: энциклопедия / Под ред. Ю.Н. Григоровича. – М. : Сов. энцикл., 1981. – 623 с.
2. Барышникова Т. Азбука хореографии / Т. Барышникова – М. : Айрис-Пресс. Рольф; Серия: Внимание: дети, 1999.
3. Бахрушин Ю. История русского балета : учеб. пособие / Ю. Бахрушин – М. : Просвещение, 1977. – 287 с.
4. Блок Л. Классический танец: История и современность / Л. Блок. — М. : Искусство, 1987. — 556 с.

5. Ваганова, А. Я. Основы классического танца: учеб. пособие / А. Я. Ваганова. – 6-е изд. – СПб. : Лань, 2000. – 192 с.
6. Ги Дени. Все танцы / Дени Ги, Дассвиль Люк. – К.: Музична Україна, 1987.
7. Еремина М.Ю. Роман с танцем / М.Ю. Еремина - К.: Сузір'я, 1998. – 252 с.
8. Захаров Р. Записки балетмейстера / Р. Захаров.– М.: Мистецтво, 1976.
9. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії / Б. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2009. – 200 с.
10. Колногузенко Б. Хореографічне мистецтво / Б. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2008.
11. Красовская В. История русского балета: учеб. пособие / В. Красовская. – Л. : Искусство, 1978. – 231 с.
12. Красовская В. Западноевропейский балетный театр: Очерки истории: От истоков до середины XVIII века / В. Красовская. – Л. : Искусство, 1979. – 295 с.
13. Левин М. Гимнастика в хореографической школе / М. Левин. – М. : Терра-Спорт, 2001. – 96 с., ил.
14. Пасютинская В. Волшебный мир танца / В. Пасютинская. – М. : Просвещение, 1985. – 223 с.
15. Смирнов И. Искусство балетмейстера / И. Смирнов. – М. : Искусство, 1968.
16. Станишевский Ю.А. Режисер и балетмейстер / Ю.А.Станишевский. – К.: Наукова думка, 1973. – 184с.
17. Худеков С. Н. Всеобщая история танца [Текст] / С. Н. Худеков. — М. : ЭКСМО, 2009. — 607 с.
18. Цвєткова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. [Текст] : Підручник. / Л.Ю. Цвєткова. – К.: Альтерпрес, 2005. – 324 с., іл.
19. Чепалов О.І. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. : моногр. / О. Чепалов. – Х. : ХДАК, 2007. – 343 с.
20. Шереметьевская Н. Прогулка в ритмах степа / Н. Шереметьевская. – М., 1996.
21. Шереметьевская Н. Танец на эстраде / Н. Шереметьевская - М., 1985.
22. Шкурко Т. А. Танцевально-экспрессивный тренинг / Т.А. Шкурко – СПб., 2003.

Відповідальний за випуск Б.М. Колногузенко

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ У 2016 РОЦІ
на 2 курс на напрям підготовки «Хореографія»

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий до 123 балів	Студент не виконав основні завдання етапу творчого конкурсу «Виконавська майстерність». Не володіє основними знаннями з “Основ теорії та історії хореографічного мистецтва”. Відсутні будь-які схильності до хореографії.
	Студент не виконав основні завдання етапу творчого конкурсу «Виконавська майстерність». Виявляє дуже слабке володіння фактичного матеріалу з “Основ теорії та історії хореографічного мистецтва”. Не володіє методикою виконання рухів, відсутні балетмейстерські схильності, емоційна виразність та технічність, професійні фізичні дані.

	Студент не виконав основні завдання етапу творчого конкурсу «Виконавська майстерність». Має фрагментарні знання з “Основ теорії та історії хореографічного мистецтва”. Не володіє методикою виконання рухів, відсутні балетмейстерські схильності, емоційна виразність та технічність, професійні фізичні дані.
2. Середній 124 - 149 балів	Студент виявляє недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу творчого конкурсу, що свідчить про обмеженість його загальнокультурного рівня. Слабко володіє методикою виконання рухів. Має деякі балетмейстерські схильності, слабку емоційну виразність та технічність, відсутні професійні фізичні дані.
	Студент виявляє невпевнені знання з теоретичного та практичного матеріалу творчого конкурсу, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Слабко володіє методикою виконання. Має середні фізичні дані, деякі балетмейстерські схильності, слабку емоційну виразність та технічність.
	Студент виявляє слабкі знання з теоретичного та практичного матеріалу творчого конкурсу, що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень. Допускає неточності в методиці виконання рухів. Має середні фізичні дані, деякі балетмейстерські схильності, недостатню емоційну виразність та технічність.
3. Достатній 150-175 балів	Студент володіє практичними навичками виконання завдань творчого конкурсу, допускає неточності в методиці виконання рухів. Має професійні фізичні дані, технічність та балетмейстерські схильності, але недостатньо емоційно виразний. Виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва».
	Студент володіє практичними уміннями виконання завдань творчого конкурсу, допускає неточності в теоретичних знаннях. Має професійні фізичні дані, виявляє методичність, технічність та балетмейстерські схильності, але недостатньо емоційно виразний. Виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва».
	Студент добре володіє практичними уміннями виконання завдань творчого конкурсу, допускає неточності в теоретичних знаннях. Має професійні фізичні дані. Виявляє методичність, технічність, достатньо емоційну виразність у танці та балетмейстерські схильності. Виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії хореографічного мистецтва».
4. Високий 176 – 200 балів	Студент володіє основними теоретичними знаннями та практичними уміннями виконання завдань творчого конкурсу за наявності достатніх професійних фізичних даних. Виявляє методичність, технічність та достатню емоційну виразність у танці. Має балетмейстерські здібності. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
	Студент на високому рівні володіє основними теоретичними знаннями та практичними уміннями виконання завдань творчого конкурсу за наявності достатніх професійних фізичних даних. Виявляє методичну досконалість, технічність трюків, емоційну виразність у танці. Має балетмейстерські здібності. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.

	Студент блискуче володіє теоретичними знаннями та практичними уміннями виконання завдань творчого конкурсу за наявності достатніх професійних фізичних даних. Виявляє методичну досконалість, віртуозну техніку та емоційну виразність у танці. Має гарні балетмейстерські здібності та високорозвинений виконавський апарат. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.